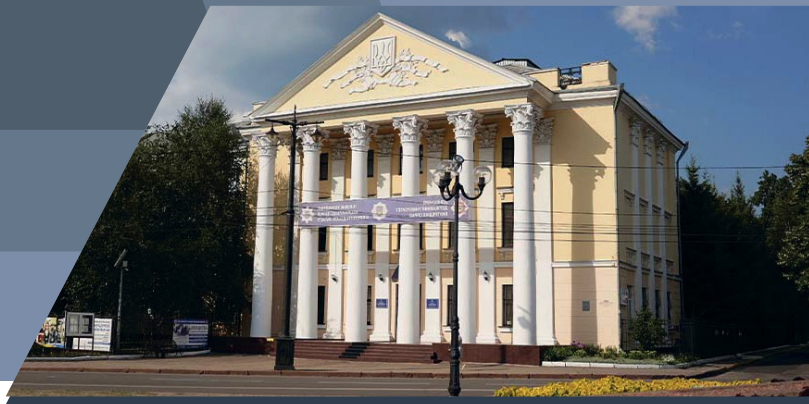

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДИСКУСІЙНОЇ
ПЛАТФОРМИ

ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

22 листопада 2024

ДОНЕЦЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-дискусійної платформи

**ВИКЛИКИ ТОЛЕРАНТНОСТІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ,
яка приурочена до Міжнародного дня толерантності**

22 листопада 2024 року

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Донецького державного університету внутрішніх справ,
протокол № 4 від 27.11.2024 року

Редакційна колегія:

– голова редакційної колегії – професорка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, докторка філософських наук, професорка Тетяна Кононенко;

членіні редакційної колегії:

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Тетяна Огаренко;

– доцентка кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів досудового розслідування Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидатка філологічних наук, доцентка Оксана Чорноус.

Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії : матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, Кропивницький, Донецький державний університет внутрішніх справ, 22 листопада 2024 року. Кропивницький : ДонДУВС, 2024. 202 с.

Збірник містить тези доповідей Всеукраїнської науково-дискусійної платформи «Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії», що відбулася 22 листопада 2024 року на базі Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький).

Матеріали доповідей подаються в авторській редакції, відповідальність за дотримання норм академічної доброчесності несуть автори доповідей.

та практичні аспекти	
Богучарова О. Авторитаризм та інтолерантність до невизначеності у курсантів і студентів ЗВО	140
Ганаба С. Толерантність: виховна місія історичної освіти	142
Гнатів З. Ціннісні орієнтири сучасного освітнього процесу: психолого-педагогічний контекст	144
Годорожа О. Технології та толерантність у спілкуванні юристів: можливості та виклики	146
Горохова Г. Формування громадянської зрілості особистості на засадах толерантності в процесі вивчення громадянської освіти	147
Дмитрук В. Мовленнєва культура керівника	149
Доценко В., Мілорадова Н. Розвиток психологічної стійкості в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання	151
Жукова І. Ключові підходи до розуміння засобів публічного адміністрування	153
Завітренко Д., Березенко Н. Організація інклюзивного навчання під час війни	155
Ковальова К. Мовний етикет: значення для професійної репутації юриста	157
Короткова Ю. Роль громадських організацій у покращенні життя і діяльності освітян-ВПО	158
Кочерженко О. Книжки як зброя	160
Лісовицька С. Оптимізація самоосвіти педагогів закладу позашкільної освіти в умовах війни	162
Миронов Ю. Нормативно-правове забезпечення етичного виховання в системі підготовки поліцейських	163
Митрофаненко Ю. Методика боротьби з впливом російської пропаганди та дезінформації в умовах російсько-української війни	165
Молчанова О. Соціально-психологічна толерантність педагога як фактор адаптації до стресових ситуацій	167
Огаренко Т. Формування мовленнєвих гендерних стереотипів	169
Пасічник Н., Ріжняк Р. Безбар'єрність та інклюзивність освіти в міжнародних деклараціях	171
Пекарський С. Виховна компонента у сфері освітньої та практичної підготовки майбутнього офіцера поліції	173
Пугач А. Освітні практики фактчекінгу у формуванні медіакомпетентності майбутніх офіцерів НГУ	175
Романько І. Проєкт «Меморіал пам'яті полеглих авіаторів» як інструмент розвитку толерантності здобувачів вищої освіти в умовах російсько-української війни	177
Сапухіна О. Новий погляд на науково-освітню роботу музею у воєнний час	179
Скиба О., Курілова Ю. Мовна інклюзія в освітньому просторі України: проблеми та перспективи під час війни	181
Скиба О. Підтримка інклюзивності у постконфліктних зусиллях з	182

Література:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л. Найдьонової, М. Слюсаревського. URL: <http://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/концепція-медіаосвіти.pdf>
2. Гороховський О. Фактчек : практичний посібник. URL: <https://without-lie.info/laboratory/posibnyky/faktchek-practichnii-posibnyk/>
3. Медіаграмотність. Практичні поради військовослужбовцям Збройних Сил України. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wpcontent/uploads/2022/04/%D0%92%D0%9F-1-1854903.01.pdf>

Ірина Романько
Українська державна льотна академія

ПРОЄКТ «МЕМОРІАЛ ПАМ'ЯТІ ПОЛЕГЛИХ АВІАТОРІВ» ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Військова агресія росії згуртувала українців навколо спільної мети, однак налагодження соціальних контактів стало важчим. Адже кожен із громадян має власну історію війни. За цих обставин у закладах освіти активізується процес пошуку ефективних механізмів виховання дітей та молоді у дусі толерантності, поваги до прав та свобод інших людей незалежно від їхньої національної, соціальної приналежності, поглядів та світосприйняття. Поряд з цим толерантність не варто ототожнювати із вседозволеністю, байдужістю, оскільки її смислове підґрунтя немає нічого спільного з потуранням перед обличчям ворога. Справжня толерантність може відбуватися в суспільстві з високим рівнем освіченості, де громадяни країни морально готові жертвувати власними інтересами заради спільного майбутнього свого народу.

Громадянська творча активність здобувачів вищої освіти являє собою готовність молодих людей до особистої участі у суспільно корисній діяльності. Однією з найефективніших умов є залучення студентів до освітньо-виховних проєктів, орієнтованих на можливості зростання особистісного потенціалу, співробітництва та обміну сучасними практиками у соціокультурному середовищі ЗВО. Включення здобувачів освіти у подібну практичну діяльність дає можливість реалізувати значущі соціокультурні компетенції: здатність будувати конструктивний діалог з оточуючими у вирішенні суспільно визнаних проблем, виявляти свою громадянську позицію, готовність взяти на себе відповідальність за долю Батьківщини, небайдужість до її майбутнього.

В Українській державній льотній академії (далі – УДЛА) за ініціативи Волонтерського авіаційного ХАБу впроваджується Проєкт «Меморіал пам'яті полеглих авіаторів». Його мета – увічнення героїзму, збереження та гідне вшанування пам'яті здобувачів вищої освіти, випускників і співробітників УДЛА, а також військових льотчиків-краян, які загинули у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

Першим етапом реалізації Проєкту стало відкриття 14 жовтня 2015 року меморіальної кімнати «Україна більше за життя: загиблі воїни-земляки – учасники антитерористичної операції». В експозиції представлені колекції військового спорядження, документів та фотоматеріалів загиблих учасників АТО/ООС. Сторінки біографії кожного з них були пов'язані з льотною академією. У пошуково-красознавчій роботі активну участь взяли курсанти – члени волонтерської Студії історичної реконструкції, яка розпочала свою діяльність у 2014 році.

Другий етап реалізації Проєкту складається з кількох напрямів:

1. З огляду на непоправні втрати, що несе колектив льотної академії, та важливість зберегти факти героїчної самовідданої боротьби у війні росії проти України, у 2024 році на офіційному веб-сайті УДЛА створено «Віртуальний меморіал пам'яті полеглих у російсько-українській війні здобувачів освіти, випускників, співробітників льотної академії та військових льотчиків – наших краян» [1], в якому зібрана та впорядкована інформація про п'ятнадцятьох загиблих Героїв. Матеріали мають значний інформативний та світоглядно-виховний потенціал – включають аналіз даних з особових справ, усних розповідей, засобів масової інформації. Під час пошукової роботи за участі курсантів УДЛА були встановлені роки народження та смерті, факультет (структурний підрозділ), де навчалися (працювали) згадувані особистості, зібрані спогади про них рідних, однокурсників, побратимів. Кожна публікація проілюстрована світлинами, що відображають життя «до» та «після» вторгнення агресора.

2. Відкрито меморіальну зону в холі головного навчального корпусу льотної академії, де розміщені інформаційні стенди «Вони загинули за Україну. Пам'ятаймо Героїв» [2].

3. Розпочато формування експозиції, присвяченої життю та подвигу військових льотчиків-земляків, які загинули за Україну. Серед них – підполковник О. О. Жибров і підполковник (померло) С. І. Чобану.

4. Готується до видання біографічний довідник відповідної тематики.

5. Важливою складовою розвитку громадянської активності та толерантності здобувачів вищої освіти є участь курсантів у волонтерському русі, залучення до співпраці з Благодійною фундацією ARISE (республіка Польща), робота в якості інструкторів-волонтерів «Школи дрон-рейсингу», що діє на базі кафедри фізичної підготовки, реабілітації та дрон-рейсингу УДЛА.

Проєкт «Меморіал пам'яті полеглих авіаторів» є джерелом для подальших досліджень подій війни росії проти України та має важливе значення щодо збереження історичної пам'яті. Адже історія Української державної льотної академії – це частина історії України.

Заклад вищої освіти не може обмежуватися лише наданням освітніх послуг та науково-дослідною діяльністю. Навчання у ЗВО має включати виховання соціально та особистісно відповідальної людини, конструктивно мислячої, здатної до творчих перетворень у своїй країні. Українська державна льотна академія – це не тільки авіаційний ЗВО, тут розкривається творчий потенціал здобувачів освіти, формується їх активна громадянська позиція.

Література:

1. Віртуальний меморіал пам'яті. URL: <https://sfa.org.ua/index.php/ua/17-ukrainian/3714-virtualnyi-memorial-pamiaty>
2. Вони загинули за Україну. Пам'ятаймо Героїв. URL: <https://www.sfa.org.ua/index.php/ua/home-ua/3737-vony-zahynuly-za-ukrayinu-pam-yataymo-heroyiv>; <https://www.sfa.org.ua/index.php/ua/home-ua/3838-vony-zahynuly-za-ukrainu>

Олена Сапухіна

Центр науково-технічної творчості молоді Сумської міської ради

НОВИЙ ПОГЛЯД НА НАУКОВО-ОСВІТНЮ РОБОТУ МУЗЕЮ У ВОЄННИЙ ЧАС

Музей – це соціокультурна установа, що направляє свою роботу на збереження історико-культурних надбань, історичної спадщини народу та активно впливає на сучасне суспільство. Але, в свою чергу, і суспільство впливає на роботу музею. Адже музей вже давно перестав бути просто місцем збереження експонатів. Зараз це місце органічної взаємодії.

24.02.2022 року змінило життя України і світу. Нові реалії змушують нас поглянути по-новому на наше життя, переосмислити його. Зміни торкнулися і діяльності музеїв, підштовхнули до нового духовного пошуку культури минулого і формування культури сьогодення.

На базі Центру науково-технічної творчості молоді Сумської міської ради діє позашкільний музей техніки. Він є осередком навчання і виховання підростаючого покоління, працює над забезпеченням доступу до культурної та технічної спадщини людства та намагається використовувати весь свій потенціал в освітній діяльності. І хоча музей невеликий, його діяльність дуже важлива, адже технічних музеїв в Україні небагато, а в Сумській області він єдиний.

Нам імпонує думка відомого австрійського музеєзнавця Ф. Вайдахера, який вважає, що музеї «мають специфічне завдання, яке жодна інша установа не може в них забрати: вони були створені для того, аби допомагати усім зацікавленим краще зрозуміти себе та своє місце у цьому світі» [1, с. 16]. Сьогодні це завдання стає особливо важливим. З початку війни задокументовано сотні нападів на бібліотеки, школи, музеї, культурні центри. Можна знищити будівлі, але не можна знищити нашу пам'ять, історію. Багато що потребує переосмислення, але зараз ми починаємо нелегкий шлях, сходимо на новий вищий рівень нашого розвитку, і музеї мають стати його частиною. Адже «з минулого народжується майбутнє».

Музей спеціалізується на історії розвитку та становлення радіоелектроніки. Він з'явився на базі куточка старовинної техніки, що існував в кабінеті гуртка радіоелектроніки та приладобудування. Зараз він має 9 експозиційних розділів, що розкривають перед відвідувачами історію виникнення та розвитку радіоелектронних приладів, звукозаписуючої та